

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2295

Vragen van de leden **Voordewind** (ChristenUnie), **Van Bommel** (SP), **Çörüz** (CDA), **Van der Staaij** (SGP) en **Ouwehand** (PvdD) aan de minister van Buitenlandse Zaken over *vrouwenrechten in Marokko* (ingezonden 20 maart 2012).

Antwoord van minister **Rosenthal** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 23 april 2012).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van de column «Amina Filali»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Is het waar dat de Marokkaanse wet de mogelijkheid biedt aan verkrachters om strafvervolgning te voorkomen door met het slachtoffer te trouwen? Zo ja, hoe vaak wordt er van deze mogelijkheid gebruik gemaakt? Bent u van mening dat dit een fundamentele schending van de mensenrechten betreft?

Antwoord 2

In deze zaak is artikel 475 van het Marokkaanse Wetboek van Strafrecht toegepast. Het eerste lid bepaalt dat «ontvoering of verleiding van een minderjarige, zonder geweld of bedreiging» strafbaar is. In het tweede lid van dit artikel is bepaald dat in het geval er sprake is van een huwelijk tussen dader en een huwbaar minderjarig slachtoffer, de dader niet strafrechtelijk zal worden vervolgd.

In de praktijk is toepassing van het artikel ook mogelijk bij verkrachting. In de traditionelere delen van de Marokkaanse samenleving geldt dat bij verlies van de maagdelijkheid van de vrouw, ook bij verkrachting, soms uit schaamte voor een huwelijk wordt gekozen om de familie-eer te redden. Het is niet bekend hoe vaak dergelijke zaken voorkomen.

Ik ben het met u eens dat door toepassing van artikel 475, tweede lid, bij verkrachtingszaken de rechten van vrouwen, zoals in internationale verdragen neergelegd (waaronder het Internationaal Verdrag inzake Burgerlijke en Politieke Rechten en het VN-Vrouwenverdrag), kunnen worden geschonden.

¹ Kustaw Bessems, 16 maart 2012, Dagblad de Pers.

Vraag 3

Bent u van mening dat Marokko hiermee haar internationale verplichtingen schendt? Bent u bereid deze zaak te veroordelen en ook hiervoor in EU-verband in te spannen? Bent u tevens bereid om bij uw Marokkaanse ambtsgeenoot aan te dringen op wijziging of intrekking van deze verkrachterswet en zich hiervoor ook in EU-verband in te spannen?

Antwoord 3

De toepassing van artikel 475 bij verkrachtingszaken staat haaks op de internationale verplichtingen van Marokko uit hoofde van de hiervoor genoemde verdragen. De zelfmoord van Amina Filali heeft in de Marokkaanse media en politiek veel stof doen opwaaien en onder meer tot felle protesten van vrouwen- en mensenrechtenorganisaties geleid. Ook de officiële Marokkaanse Nationale Raad voor de Mensenrechten heeft er zijn ontsteltenis over uitgesproken en de autoriteiten opgeroepen het herzieningsproces van het Wetboek van Strafrecht te bespoedigen.

In reactie hierop heeft de Marokkaanse regering, bij monde van de minister van Vrouwen en Gezinszaken, aangegeven een nationaal debat over deze wetgeving te willen aangaan. Omdat de Marokkaanse regering heeft aangegeven deze kwestie zelf te zullen aanpakken, is het nu vooral aan de Marokkaanse regering en de Marokkaanse samenleving om de juridische context te bestuderen en de wetgeving waar nodig te herzien. In de mensenrechtendialoog die door de EU met Marokko wordt gevoerd in het kader van het Europese Nabuurschapsbeleid, zal de voortgang daarvan worden besproken.

Vraag 4

In hoeverre wordt er in het Matra-zuid programma, waarin Marokko één van de prioriteitslanden is, specifiek aandacht geschonken aan deze rechtsongelijkheid van vrouwen?

Welke activiteiten zijn hiervoor inmiddels ontplooid? In hoeverre wordt er ook ingezet op wijziging van dergelijke wetgeving?

Antwoord 4

Binnen de voor Marokko ter beschikking staande fondsen is het thema vrouwenrechten al geruime tijd één van de prioritaire thema's. De Nederlandse ambassade in Rabat ondersteunt diverse projecten op dit terrein zoals een bewustwordingscampagne voor de gevolgen van huwelijken met minderjarigen en een project voor de invoering van een wet tegen geweld binnen het gezin.